

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lect. 1. Hæc est præclarum vas paracliti Spiritus Sancti. Antiph.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Hæc est gloriosior (ob sapientiam) Græcorum litaris, hostibus terribilis, magis quam Pallas ar- & Atheniensium Academia: quia ipsius Sapientiz mata, magis quam Penthesilea Dux Amazonum, & Mater & Domus efficta, per quam ad nos deit- de qua Poeta Æneid. 1. uatur omnis eruditio & salutis scientia.

Ducit Amazonidum lunatis agmina pelvis Penthesilæa furens

Hæc est gloriosior (ob amplitudinem) Civitate Niniæ; quæ omnis nationis homines recipit, pro- tegit, & suis circumdat muris. De qua etiam scri- ptum est: *Gloriosa dicta sum de te Civitas Dei: Ec- ce Alintzena, & Tyrus & populus Æthiopum hi fuerunt illi, &c.*

Psal. 86.

Hæc est Civitas refugij gloriosissima & securis- sima. Longè securior est, quam antiquus Asylum Romæ à prius suis Conditoribus institutum. De quo memoratu dignum est, nec à proposito nostro alienum, quod à Plutarcho & alijs refertur Hist- ricis. Romulus, primus Urbis Conditor, qui & ei nomen dedit, ut eam amplam faceret non solum murorum, sed & habitantium multitudinem, Aly- lum eam fecit; ita ut qui huc confugerent, si erat ter- rius, iam liber fieret à Dominis; si debitor, exime- retur à creditoribus; si inimicus aut homicida, immunis fieret à pœna & Magistatibus. Sic factum est, ut multi à diversis nationibus illuc con- fluerent, & ius Civitatis nanciscerentur, qui ob ali- quod infortunium, vel securitatis pondus, vel as a- lieum, vel ob pœnae timorem in proprio suo non erant secuti. Huc Roma facta est Civitas refugij in exordij fundationis suæ. Ut tamen his e diversis natione congregatis foret communis Patria: or- dinatum est, ut quisque eivium ex nativa terra al- portaret pugillam terræ, & intra muros Urbis pro- jiceret, sit que quilibet pro nativa & propria terra Romam agnosceret. Inde cigo Romam iam hoci- tulo gloriosa est, *Communis Patria & Civitas.*

B. M. V. Civitas refugij.

Hæc si Virgini Mariæ, quæ gloriola Civitas Dei dicitur, sublimiori sensu accommodare volueri- mus, merito eam & Asylum & Civitatem refugij appellaverimus: ad quam confugientes serui, Da- monis potestati & dominio addicti, libertatem a- dipiscuntur; & peccatorum grauiere oppressi ab- solvuntur à debito; & criminiosi omnes veniam consequuntur & gratiam; hicque protectionem omnem inveniant, tamquam in Civitate, quæ om- nes recipit pœ accedentes, & eos in libertatem affert. Hæc est *Communis Patria & Terra nostra*: quia pugillum pulveris nostri participat. De Adamo & luto vniuersæ nationis composita est; fragili- tatem terræ nostræ agnoscit, & de ea partem habuit in sua prima conditione: ideoque nos recipit lu- benter, fouet, protegit, & ad sublimiora animat; ad gloriosa accendit: *Sicut lasantium omnium habita- tio est in ea.* Hæc ergo est gloriosa Civitas Dei, & Filior. in eius, quos a tenebris in lucem, à seruitute in libertatem, à criminibus transfert in partem for- tis Sanctorum.

Psal. 86.

Pron. ult.

Hæc est *Mulier virtutis, &c.* Deipata Maria *Mulier virtutis* dicitur, quia est *Mulier illa fortis, cuius pretium est super omne pre- tium: Mulier strenua & heroica, bellicosa & mi- Mariala.*

Hæc Mulieres bellicose Scutum gerebant breue, quod erant in star mediz lunæ, & Pelea dicebatur. *Amazones autem dicte sunt, à greca dictione, quæ idem significat quod sine mamma. Mos enim sui Amazonibus, puellis suis infantibus, maribus in- terfectis, inuicere mammis dextras, ne impedimen- ro essent ad pugnam conferendam, & ne sagittarum iactus impediretur. At Mulier hæc virtutis exerci- tum ducat, tam virorum, quam mulierum. Et mammis quidem suis pugnat, & aciem suam pro- tegit, quia *Vbera eius facta sunt quasi Turris.* Habet tamen & sub le feminas sine mammis pugnan- tes & triumphantes, quia eis vel abscessit, vel admissa. Tales fuerit S. Agatha, S. Barbara, S. Eulalia, S. Fides, Filia S. Sophiæ, & multæ aliæ. Denique si- ne mammis etiam illæ censentur, Amazones que dicendæ sunt, quæ per Virginitatem illas calta- runt, quarum infinitus est numerus.*

Mulie- rum bel- lioarum & virtu- sum B. M. V. ex- collensif- sima.

Can. 8.

B. M. V. mulier virtutis magis, quæ Eva.

Hæc est *Mulier virtutis*, magis quam Eva, quæ Virago dicta est, hoc est mascula & virilis, & tamen solis verbis blandis à serpente icta, mox manus de- dit victa. Quomodo cecidisti ad primum tentatio- nis impellum, ô Mulier, cui à Viro nomen roboris & virtutis inditum fuerat, dum *Issa sine Virago* di- cecis, & ex coltato hominis tora ossa & robusta for- maris? Meminisse debueras tui nominis, tue for- mationis, ut ad primum tentationis sensum non dares sic confosum. Sed Costa quidem eras, at Co- sta adificata in mulierem, ideoque fundamentum ruum erat carosic debilis & infirma facta es, quasi Mulier, quasi mollis ær. At nostra altera Eva *Mu- lier virtutis* est, tota robusta, tota celestis, virtute diuina firmata, vna non titubet, nec in ea caro præ- valeat: nec hostis inuidia & fortitudo. Ad hoc tibi substituta est, ut conterat caput serpentis tartarei, qui te supplantauit. Ideo ad eam Gabriel mittitur, *Fortitudo Dei.*

Label Indic. 4.

Hæc est Mulier virtutis plusquam Jabel, quæ ca- put Sifara; Ducis exercitus hostilis, clauo in tem- pora adacto transformauit, & eius acies mallei & cla- ui acie confusioi dedit.

Hæc est *Mulier virtutis* plusquam femina illa altera, quæ fragmen molæ è turris caput Abime- lech intorquens, illud contriuit; ita ut ad armige- tum suum eum confusione inelamare cogetur: *Eri vagina gladium, & interfice me, ne dicatur quod à Iudic g- mul. ore interficis sim.*

Label Indic. 4.

Hæc est *Mulier virtutis* plusquam Judith, quæ caput Holofernis intrepidè obruncauit, & in ma- ris Bethulia suspexit, exercitumque totum in fugam pudibundam vertit; ita ut dicerent fugitantes: *Mulier vna confusioem fecit in domo Nabuchodo- nozoris Regis.*

Label Indic. 4.

Hæc est *Mulier virtutis* plusquam Esther, quæ Aman

Label Aman

Aman hostem populi sui profiguit, & erigi voluit in sublime patibulum, ut fieret corpus pabulum.

B. M. V.
mulier
conterens
caput ser-
pentis an-
tiqui.

His omnibus fortior est Maria, quia contriuit caput serpentis, veteris & deterrimi hostis humani generis, per partum suum, & per protectionem quam dat contra eius venena. Adhuc hodie contereit eius caput, quod & omnibus sculis fecit, dum Duces excitat exercitus Christiani, qui pugnant contra haereticos, errores & peccata, ac corruptos venenatosque mores. Scipia excitauit & animauit S. Athanasium, ut contereret caput serpentis sibilantis per Aetium. Excitauit S. Cyrillum, ut contereret caput serpentis venena spargentis per Nestorium. Sulcitauit & animauit S. Augustinum, ut contereret caput serpentis decipientis insipientes per Donatum & Pelagium. Sulcitauit & armauit S. Dominicum contra Albigeneses, ut osa domata e capite serpentis deponerent. Sulcitauit S. Ignatium, S. Carolum Borromaeum, & alios, contra Lutherum & Calvinum, eorumque sectatores, Serpentis femem, & Viperarum germe. Hi omnes capiti Serpentis antiqui adherentes sunt; immo eius Os & Lingua blasphemia censendi sunt, qui per eos e vomit illi ueni excretrandam blasphemiam in Ecclesiam & Mariam. Sed non deest unquam Mulier Virtutis, suis suppedicatis virgam & arma, quibus conteratur eorum caput, & obstruatur omne osloquentium iniqua.

Prov. 31.

Hac est iterum Mulier Purpuris, de qua scriptum est: Fortitudo est decor indumentum eius. Byssus est Purpura. Virginitatis byssa candida & charitatis purpura rubicunda eam exornant, ei fortitudinem conferunt & decorem. Hac est, quae non solum apprehendit digitum suum, ut lanam & linum nobis contereret in vestimentum; sed etiam Manum suam misit ad fortia. Ipsa texuit filio Dei vestimentum humanitatis suae ex lana & lino, ex purpura & bysso: nobis autem domesticis suis etiam de eius lana & lino dat partem, hoc est, de eius meritis, quia nuditas nostra & frigus protegitur velut agnino vellere & candida lineaeque puritate, in mentorum eius participatione. Hinc & de hac muliere forti dicitur: Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus, sive bene suffultis vestibus & pretiosis: ideoque non timent a frigoribus nivis. Atque in Caelo duplici gloria vestientur cum speciali signo, qui ei seruiertint speciali hic deuotione. Sicut enim serui regij & Reginae in Curia regia certis vestibus & insignibus deaurati procedunt, per quae agnoscentur serui Regis & Reginae: ita in Curia caelesti serui B. Virginis speciales speciali ornatu & gloria fulgebunt, quae praeter alios discernantur, dum adimplebitur perfectum illud: Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus.

B. M. V.
Succincta
lumbos

Denique dicamus de illa scriptum esse: Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Sampson roborauit brachium suum, cum mandibula prostrauit mille viros: sed non accinxit fortitudine lumbos, quia deceptus est a Dalila,

& carni ueritices manus tradidit. Dauid Vic fortis extra hoc roborauit brachium suum, cum funda profigit seminem Goliath superbum: sed non accinxit fortitudine m. pugnat. lumbos suos, quia superatus est pulchritudine mulieris. At haec mulier, lumbos & renes succincta, brachio suo inuincibili pugnat contra hostem communem, & cum contereit ac conculcat, licet calcaneo insidiantem suo & suorum. Dicebat olim Dominus Job: Accinge sicut vir lumbos tuos. Interrogabo te, & in uia mibi. Et si habes brachium sicut Deus, aut simili uoce tonas. Certe accincta est lumbos plurquam Vir generosissima nostra Helena & Mulier Virtutis; & brachium habet sicut Deus. Nam si Deus fecit potentiam in brachio suo, per Mariam fecit: Et cui primò Brachium Domini reuelatum est, nisi Maria? Ipsa genuit illum, cui nomen est Iesus, quia Terribilis est uir castorum decus orationis, totumque terrae interuentum uoce sua. Castra eius, castra Dei sunt, quae fugant Pharaonem: Equitatus meo in curribus Pharaonis aestimatus te. Hac est Sole speciosior, Luna pulchrior, Aurora rutilantior.

Hoc explicetum est à nobis super Aue Mariae Stella, Lect. 3. Nihil repetendum hic igitur uiximus. Vide ibi.

Hanc peccatores denotè adamas, Rex peccata tunda. us.

Ad Christum accedamus per Mariam, quia hac est Mediatix nostra: tui accedamus deora mentes, & cum cordis compunctio; sistentes nos coram Deo tamquam reus laesa Majestatis, flexis genibus, manibus iunctis, oculis demissis cum consuetudine. Ac in hunc contitit cordis, peccus percutiamus. Quid est tunder e peccus, inquit S. Augustinus serm. 3. de verb. Dom. Nisi arguere quoniam latet in peccatore, & euidenti pulu occultum enfigare peccatum. Rea ergo peccata tundamus, flagellis nos dignos existimantes, & plagis: sicque significemus uobis in desiderio esse ut cor, quod peccauit, quod peccatum fons est & origo commoueat, conteratur, affigatur; & si durum sit, instat petra à Moyle percussa, hac percussione molliatur, & aquam lacrymarum donet. Percutiamus quoque illud tamquam silicem, ut sentiat ignis, hoc est, desideria ardentia melioris uitae ab illo eliciantur. Percutiamus illud, ut illud exortemus soporatum, ad uigilandum, & suppliciorum aeternitatem confideant, misericordiamque tempore oportuno implorandam.

Santa, Sancta, Sancta,
Maria clemens & pia, Domina nostra.
Sicut Angeli continud insonant: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, & nos ad eorum imitationem idem quonidè repetimus in retibus: Sic etiam, tunc Pontifice Joanne 22. in Bulla (quam uocant Sabbatinam) in gratiam Ord. B. Mariae de Carmelo edita, Angelici spiritus Beati sumae Virgini Desparae cantandè perlonant, Sancta, Sancta.

Sancti- cellentia nominis Marie, summa est post nomen Iesu.

Sancta Sancta. Maria Angelorum & Hominum Regina! Nempè post nomen Dei & Jesu Christi factum est nomen Mariæ, Angelisque & Homini- bus est venerabile. Vnde quidam ex antiquis Patribus de illo sic dixerit: *Deus tibi Maria Trinitas nomen, quod post nomen Filij tui est, super omnia nomen, ut in nomine tuo omne genu flectatur, caelestium, terrestri- um, & infernorum.* Hoc nomen super omnia nomina Sanctorum refertur: Janar languidos, illuminat caecos, penetrat duros, vagit agonias, iugum Diaboli extrahit. Tanta excellentia est, ut ad eius invocationem, Caelum & Terra lateatur, Angeli congaudeant, Demones tremant, inferni conturbentur. Merito igitur ei cum Angelis decantamus, *Sancta, Sancta, Sancta, honoro.* Trifagio.

1. *Sancta*, prædestinata a Patre: *Sancta*, electa à Filio: *Sancta*, à Spiritu sancto sanctificata.
2. *Sancta*, quia sine peccato originali; *Sancta*, quia sine labe mortali: *Sancta*, quia sine macula veniali.
3. *Sancta*, in Conceptione & Nativitate: *Sancta*, decursu totius vitæ: *Sancta*, in morte, & tota æternitate.
4. *Sancta*, quia Vas electionis purissimum: *Sancta*, quia Chritas Dei & Templum: *Sancta*, quia Mulier virtutis, conterens caput serpentis.
5. *Sancta*, quia in cælo honorata ab Angelis: *Sancta*, quia in terris exaltata ab hominibus: *Sancta*, quia in Purgatorio invocata ab animabus iustis.
6. *Sancta*, quia in summa Angelorum Hierarchiam superans puritate & sanctitate: *Sancta*, quia secundam superans gratia & virtute: *Sancta*, quia superantiam superans charitate & ardore.
7. *Sancta*, super omnes Patriarchas: *Sancta*, super omnes Prophetas: *Sancta*, super omnes Iustos antiquos.
8. *Sancta*, super omnes Apostolos & Martyres: *Sancta*, super omnes Confessores & Sacerdotes: *Sancta*, super omnes Fœminas & Virgines.
9. *Sancta* in doctrinis: *Sancta* in exemplis: *Sancta* in miraculis.
10. *Sancta* ante partum: *Sancta* in partu: *Sancta* post partum: quia intacta semper & in violata mente & carne.
11. Si dicebat populus & sacerdotes ac seniores Iudith: *Ora pro nobis, quia Mulier sancta es;* quanto maiori ratione id dicere nos debemus Mulieri huic & Virgini, ac Domine nostræ, quæ *Sancta*, est orans pro peccatoribus, ut erigantur: *Sancta*, orans pro penitentibus, ut veniam consequantur; *Sancta*, orans pro iustis, ut in gratia confirmentur.
12. Denique dicamus, quod *Sanctissime & Terribilissima*, quæ sanctitate sua, & intercessione, ac meritibus. Tria à nobis habet, ella primaria Dei potest amolui. Quapropter subditur: *Maria Virgo clemens & pia nos à peste & subitanea morte, & ab omni tribulatione sanctis tuis precibus liberatos fac conjortes caelestis gloria.*

Conformiter dicitur sic eam salutat B. Ephrem. *Aue periclitantium auxiliatrix: aue peccatorum refugium atque dux: orium: aue spes omnium proborum aduersus casibus afflictorum: aue virorum pariter & mulierum Regina & Patrona: aue nostra Consolatrix, quæ marores sedasti, & oppressorum molestias lenisti, cum illisq; oppressiones sustulisti; aue Portus tutissime in hac vita nauigantium: aue firma salus vniuersorum Christianorum ad se sincere & vere recurrentium: aue nostra omnium protectio insignis & gloria.* Hæc S. Ephrem. Quibus verbis & nos hic elogia Virginis Deiparæ concludimus.

Nota Posset hic tractari, quomodo B. Virgo speciatim à peste protegat, & exemplis id comprobari. Sed de hoc alibi dixi, Opusculo de SS. in peste invocandis infra.

Lib de Laudibus Virg.

LECTIO II.

Thema. Extollens vocem Mulier quædam de turba dixit illi. *Beatus venter qui te portauit, & ubera que suxisti.* Luc. 11.

Quæ occasione pia mulier hanc vocem benedictionis & beatificationis, Christum, eiusque dignissimam Matrem concernentem, non solum in medio plebis indoctæ, sed & Proccum ac Seniorum Religionis & Sapientie opinione turgidorum sublimiter protulerit, repetendum est ex Evangelio. Cum nempè Christus eiecisset demonium mutum, & æcum, & surdum, inquit muerunt aduersus eum Scribæ & Pharisei, iactantes blasphemam vocem: *In Principe Demoniorum eiecit demonium.* Torquebatur invidos opera illa Christi magnifica. Tenebras conantur offendere tantæ luci, Lucem, tenebras; Bonum, malum vocitant. Instar Saulis improbi se gerunt. Ille Davidem placentem cithara vt demonium eieceret, lancea conatus est perfodere. Quid porro aliud est blasphemia, quam vibranti Christum, suauis & efficaci verborum suorum harmonia demonium eicientem, quam lancea venenata qua eum confodiunt? De illis verum est illud: *Acuerunt linguas suas sicut serpentes venenum aspidum sub labijs eorum.* Et rursus: *Dentes eorum arma & sagitte, & lingua eorum gladius acutus.*

Declaratur hic Elogia Virgini, & contemner ipsius Deiparæ Luc. 11.

Isa. 5.

1-Reg. 18.

Psal. 136.

Psal. 56.

Hanc interim Lanceam virosam, & Gladium acutum blasphemie, Clypeo Sapientie suæ excipit Dominus, & efficacissima ratione eius aciem confringit, eosque convincit. Sed & mox suscitatur spiritum mulieris piæ è media turba, quæ eos publice publica laude confundat. Illi ergo, invidia distortos habentes oculos, volebant agnoscere doctrinam & sapientiam, virtutem & miracula Christi: sed adscribebant de mono mente & voce impississima. At Mulier simplex, puris & lucidis omnino oculis hæc omnia in Christo contemplant, in jubilibus cordis, & vocem laudis erumpit: & ipsum non demoniacum, sed felicem & beatum proclamatur, eiusque Matrem, quæ eum genuit & lactauit.

H 2 simul